

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

חמדת ימים HEMDAT YAMIM

פרשת שבוע תזריע-מצורע תשע"ח

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

לקראת יום העצמאות ה-70 הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

יום השישי נורא ההוד, ה' באייר תש"ח, יום הכרזת המדינה - יום העצמאות יצוין בעוד כשבוע. אחד מסממני ההתקדמות הרוחנית שחלה מאז, הוא העובדה שנציין את היום דווקא ביום חמישי, ד' באייר, כדי למעט בחילול שבת, שעלול לנבוע מציון היום בתאריך המדויק. בדברינו, בשבועות הקרובים, ננסה להאיר נקודות שקשורות להתקדמות התורנית ולמהפכות רוחניות חיוביות המתרחשות בחסדי ד' מול עינינו. ננסה גם להציע הצעות לכיוון העתיד, שיהיה עוד יותר טוב, בעז"ה יתברך. נשתדל ללכת בדרכו של אחד הענקים שניסה לשפוך אור על חשיבות המאורעות כבר בשנים הראשונות אחרי קום המדינה, מרן הגר"ש ישראלי תלמידו של הראי"ה, זצ"ל.

בשנת תש"ח, רוב רובו הגדול של מנהיגי הציבור, ראה בהקמת המדינה, פתרון פוליטי מדיני-בית לאומי, שיבטיח לעם ישראל את עתידו. מדינת ישראל תגן על אזרחיה ועל יהדות העולם. היא תבטיח, כי מאורעות השואה הנוראה, שהסתיימה כשלוש שנים קודם לכן, לא יחזרו ח"ו. האמונה בצור ישראל וגואלו ומורשתנו התורנית, הסתתרו רק ברקע, תוך אזכור בפתיחה של מגילת העצמאות שהמדינה שתקום תהיה יהודית ודמוקרטית.

בפועל, שבעים שנה לאחר מכן, מדינת ישראל היא מעצמה של לימוד תורה, כמות הלומדים וכלי העזר המפותחים בה, שפותחים את שערי הלימוד לרבים, והגיוון העצום המוצע לציבור, אין להם אח ורע בתולדות עמנו. ניצול ההתפתחות הטכנולוגית, תורם אף הוא ליצירת אפשרויות, שדורות קודמים יכלו רק לחלום עליהם. יכולות החשיבה המופשטת, שהן הבסיס ליצירתיות הנובעת מהעמקה, הן אחד מסממני הדור שלנו. ציבור רחב נחשף גם בהשכלתו הכללית לעושר העצום היישומי שנובע מכך.

הגיע הזמן להתקדם עוד יותר. להעלות גם את איכות הלימוד בשני כיוונים. לפני למעלה משלושים שנה, מכון "ארץ חמדה" קיבל עצמו לפתח בית מדרש, שיגדל תלמידי חכמים, לא רק בעלי ידע עצום אלא גם עם יכולות הבנה והעמקה, שיציעו מתוך יראת שמים, יצירתיות תורנית וחדשנות לימודית, בדרכו של מו"ר הגר"ש ישראלי זצ"ל. עתה הגיע הזמן להעביר מגמה זו, לפסים מעשיים, גם לציבור היותר רחב. תכנית "מורנו" מציבה אתגר כזה גם ל'בעלי בתים', בעלי רקע תורני ויכולות ניתוח לימודיות. הטכנולוגיה החדשה מאפשרת לנו להציע "עושר תורני" זה גם לרבני התפוצות ול'בעלי הבתים' באשר הם שם (בקרוב גם באנגלית).

הציבור החרדי, שהיה שותף לשמחה הגדולה על הקמת מדינת ישראל וההצלה הגדולה במלחמת השחרור והעצמאות, שינה כיוון תוך זמן קצר. המפלגה המאוחדת ב,ג,ד שהחלה להתגבש לקראת מערכת הבחירות הראשונה, לא החזיקה מעמד ומגמת ההתבדלות, שנבעה מחשש של השפעות חילוניות פנימה, הלכה וגברה. רגשות ניכור תפסו את מקום האחדות. ההבנה שדווקא הקמת מדינת ישראל, אחרי חורבן עולם התורה באירופה, היא שאפשרה את פריחתו מחדש, הולכת ומעמיקה. גם מבחינה מעשית יהדות התפוצות (על כל מגזריה) שולחת את מיטב בניה ללימוד תורה, דווקא כאן במדינת ישראל. ההבנה שארץ הקודש בזכות מדינת ישראל, היא המקום בו חייב לעבור כל מי שרוצה בסיס תורני לחייו, תופסת מקום משמעותי גם בבניין הרוחני של חלקי העם, שחששו בעבר מפני מדינת ישראל והשותפות בבנינה. כל זה מאפשר יצירת מצע של שיח תורני, מעמיק בתוך עולם התורה, על כל חלקיו, שיביא יותר אחדות וממילא יותר עוצמה למדינתנו הנפלאה. מתוך הבנה זו נתגבר ונודה לקב"ה דווקא בימים מיוחדים אלה, שבין פסח (גאולה פיזית) ושבועות (גאולה רוחנית).

לע"נ ר' אליהו כרמל ז"ל נלבי"ע ח' באייר תשע"ו	לע"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל נלבי"ע י"ג בחשוון תשע"ח	לע"נ ר' מאיר ז"ל בן יחזקאל שרגא ברכפלד	לע"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלבי"ע י' בתמוז תשע"ד	לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל נלבי"ע ט' בכסלו תשס"ט
לע"נ הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע י' באייר תשע"א	לע"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע ט' בתשרי תשע"ו	לע"נ יחזקאל צדיק ז"ל נלבי"ע י"א באייר תשע"ו	לע"נ אסתר שמש ע"ה נלבי"ע כ' באב תשע"ז	לע"נ מר שמואל שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע י"ז בסיוון תשע"ד

לע"נ שמואל רוזנהק ז"ל, נלבי"ע ו' באייר תשע"ג
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת היי"ד

חמדת האנציקלופדיה התלמודית

הפרשה באנציקלופדיה התלמודית

תזריע

בגד

על פי הערך: בגד, שבאנציקלופדיה התלמודית כרך ב

והבגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים. (יג מז)

האם בגד עשוי כותנה חייב בציצית מן התורה?
מהו השיעור המינימלי של הסודר שעושים בו קניין?

מהותו של בגד. כל בגד האמור בתורה סתם אינו אלא של צמר או של פשתים. הואיל ונאמרו בתורה בגדים סתם - בלי לפרט ממה נעשו - ופרט לך הכתוב באחד מהם צמר ופשתים, שנאמר בנגעים: וְהַבְּגָד כִּי יִהְיֶה בוֹ נֶגַע צָרְעַת בְּבִגְד צֶמֶר אוֹ בְּבִגְד פִּשְׁתִּים (כאן), הרי זה בנין אב לכל הבגדים שנאמרו בתורה סתם (תנא דבי רבי ישמעאל שבת כו ב ורש"י; רמב"ם ציצית פי"ג ה"ב). ולכן הבגד האמור בטומאת שרצים: או בַּבְּגָד או עור (ויקרא יא לב), ובטומאת מת: וְכָל בְּגָד וְכָל כְּלֵי עוֹר (במדבר לא כ), אין מטמא אלא בגד של צמר או של פשתים (רש"י שבת שם ד"ה הואיל לדעת אב"י שם). ואפילו החולקים וסוברים שבשאר הטומאות, מלבד נגעים, אף שאר בגדים מטמאים, כגון צמר גמלים וארנבים ונוצה של עזים ומשי וכיוצא (תנא דבי ר' ישמעאל שבת כז א, ועיי"ש דעות האמוראים אם חולק על התנא דבי ר' ישמעאל הראשון), הרי זה לפי שלמדו מריבוי מיוחד שנאמר בשרצים: או בַּבְּגָד, ו"או" בא לרבות שאר בגדים (שבת שם); אבל משמעות של "בגד" האמור שם, הוא צמר ופשתים, ושאר המינים נתרבו מ"או" (תוס' יומא עא ב ד"ה ואימא ומנחות לט ב ד"ה אף). וכן בדם חטאת שניתז על הבגד, הוצרכו לריבוי מיוחד ללמד שאף אם ניתז על שאר מיני בגדים טעון כיבוס (זבחים צד א), לפי שלולא זה הכתוב: וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָה עַל הַבְּגָד (ויקרא ו כ), היינו מפרשים דווקא בגד של צמר או של פשתים, שהם סתם בגד שבתורה (רש"י זבחים צג ב ד"ה אין לי ותוסי' שם ד"ה מנין).

בגד. מה שראוי ללבישה באדם בבגד שלם או בחלק ממנו.
הפרקים: א. מהותו; ב. שעורו; ג. ביטולו

כרך ב עמודים שכה-שכז

בגד החייב בציצית. אף בגד האמור בציצית: על פניו בַּבְּגָדֵיהֶם (במדבר טו לח), לדעת רב נחמן בר יצחק (שבת שם) הוא בכלל מה שלמדו מנגעים, שבגד סתם אינו אלא של צמר או של פשתים, ולכן אין שאר בגדים חייבים מן התורה בציצית. אבל רבא (שם) סובר שאין למדים מנגעים, ו"בגדיהם" האמור בציצית כולל בגדים מכל המינים, שנאמר: צִיצֵת הַכֶּנֶף (במדבר שם) - ללמד שהציצית תהא מאותו המין של הכנף; שאם הבגד של משי, אף הציצית של משי וכיוצא.

ואף להלכה נחלקו הראשונים: הרמב"ם (ציצית פי"ג ה"א וה"ב) והשולחן ערוך (אורח חיים ט א) פסקו שאין חייבים בציצית מן התורה, אלא בגד של צמר או של פשתים, שבגד סתם הוא צמר או פשתים. והתוספות (מנחות לט ב ד"ה אף) בשם רש"י ורבנו תם, והכסף משנה (שם) בדעת הראב"ד, והרמ"א (בש"ע שם בשם יש אומרים) פסקו שכל הבגדים חייבים בציצית מן התורה, שסתם בגד כל מיני בגדים במשמע (ארצות החיים ט א).

שיעורו. שלש אצבעות על שלש אצבעות מבגד נתרבה לקבלת טומאה מהטומאות שנאמר בהן בגד (כלים פכ"ז מ"ב; רמב"ם כלים פכ"ב ה"א), שנאמר בנגעים: וְהַבְּגָד (כאן), לרבות אפילו שלש על שלש, שראוי לעניים להשתמש בו (שבת כו ב), לתופרו לטלאי בבגדו (רש"י שבת כט א ד"ה חוץ); אבל פחות משיעור זה אינו בכלל בגד (רש"י בבא מציעא ז א ד"ה כמאן), שאין לו חשיבות של תשמיש בגד (עיי' שו"ת דבר אברהם ח"א ס"י ב בהגהה). ואין הבדל בין בגדי עניים לבגדי עשירים, שכיון ששלש על שלש ראוי לעני, הרי הוא בגד לקבלת טומאה אף בעשיר (תוס' שבת מז א וערובין כט ב; ר"ש כלים פכ"ח מ"ח). אולם לדעת רש"י (שבת שם וערובין שם) דווקא בגדי עניים מקבלים טומאה בשלש על שלש, אבל בגדי עשירים אינם מטמאים אלא בשלשה טפחים על שלשה טפחים.

כשם ששלש על שלש אצבעות הוא שיעור בגד לטומאה, כך יש עליו תורת בגד לענין היתר טלטול בשבת, ופחות משיעור זה אינו בכלל בגד, ואסור בטלטול משום מוקצה (שבת קכה א). וכן לענין קנין סודר - כיון שתפס המקנה שלש על שלש אצבעות מסודרו של הקונה, הרי זה בכלל שֶׁלֶף אִישׁ נִעְלוּ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ (רות ד ז), שבשיעור זה הוא בכלל כלי כמו נעל. אבל פחות משיעור זה אינו בכלל בגד, כשם שאינו בכלל בגד לטומאה (בבא מציעא ז א ורש"י ד"ה דכמאן). ובכל אלה אין הבדל בין צמר ופשתים לשאר מינים, שבכולם השיעור שלש על שלש אצבעות (שו"ת באר יצחק חלק חושן משפט סי' ה).

בגד לחיובו בציצית יש לו שיעור אחר, שאינו תלוי בגדר בגד עצמו, אלא בתנאי האמור בציצית (דברים כב יב): אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ (עיי' מנחות מא א).

<p>לעי"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג</p>	<p>לעי"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלבי"ע ז' בתשרי תשע"ה</p>	<p>לעי"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלבי"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
<p>לעי"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>		

על פי הערך: חציצה שבאנציקלופדיה התלמודית כרך י"ז

וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ אֶת רֵאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת גְּבוֹת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׁעָרוֹ יִגְלַח וְכִבֵּס אֶת בְּגָדָיו וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהַר. (יד ט)

חציצה. הפסק בין שני דברים, במקום שהצריכה התורה שלא יהא הפסק ביניהם.
הפרקים: א. בטבילה; ב. רובו ומקפיד; ג. ההקפדה; ד. בעומד להינטל; ה. בבית הסתרים; ו. דבוקה; ז. לחה ויבשה; ח. הדוקה ורפויה; ט. בכלים; י. בנטילת ידים; יא. בקידוש ידים ורגלים; יב. בספק; יג. שלא בטבילה; יד. במקדש; טו. בשאר דינים

כרך יז טורים א-קלו

פלסטר המכסה על פצע - האם נחשב כחציצה לטבילה?
סתימה בשן - האם נחשבת כחציצה לטבילה?

חציצה בטבילה. כל הטעון טבילה במקוה, בין האדם הטובל להטהר מטומאתו, ובין הכלים שמטבילים אותם לטהרם מטומאתם, או בטבילת כלים הנלקחים מן הגוי, לא יהא דבר חוצץ - מבדיל (פירוש המשנה לרמב"ם מקואות פ"ט מ"א) - בינו לבין המים. ואם היה דבר חוצץ, כגון שהיה בצק או טיט מודבק בבשר האדם או בגוף הכלי, לא עלתה לו טבילה, והרי הוא טמא כפי שהיה (רמב"ם מקואות פ"א הי"ב על פי, ברייתא חולין י א), שנאמר בטבילת מצורע: וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהַר (כאן) - שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים (סוכה ו א; בבא קמא פב א), שמשמעות "בשרו במים" שיגע בשרו במים (רש"י ב"ק שם, ועי' תוס' סוכה שם שנראה שפירשו שהלימוד מיייתור "בשרו"). והמאירי (נדה סו ב) כתב שהלימוד הוא מהאמור בבעל קרי: וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ (שם טו טז) - שאם יש דבר החוצץ, אין זו טבילה בכל בשרו. אף חציצה בשיער פוסלת בטבילתו (מקואות פ"ט מ"א וב; ברייתא עירובין ד ב וסוכה שם א; רמב"ם פ"ב הטי"ו; טושי"ע יו"ד קצח ה), שנאמר וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם - את הטפל לבשרו (ברייתא שם ושם), שהמחובר לבשרו, היינו השיער, אף הוא יהא במים (רש"י סוכה שם). ואף הצפרניים נתרבו ממקרא זה, שלא יהא בהם דבר חוצץ (תפארת למשה סי' קצח). וכן השניים (אבני נזר יורה דעה סי' רסג).

רובו ומקפיד. דבר תורה, רובו ומקפיד עליו - דבר החופה את רובו של הטובל, והוא מקפיד עליו ורוצה להעבירו מעליו (רמב"ם מקואות פ"א הי"ב) - חוצץ; שאינו מקפיד עליו, אינו חוצץ (עירובין ד ב; רמב"ם שם). ואם הדבר החוצץ לא היה חופה אלא את מיעוטו, אינו חוצץ, אפילו אם מקפיד עליו (רמב"ם שם ע"פ גמרא שם). וגזרו חכמים על רובו ואינו מקפיד עליו, משום רובו ומקפיד; וכן על מיעוטו ומקפיד, משום רובו ומקפיד (עירובין שם; רמב"ם שם). אבל אם היה הדבר החוצץ במיעוטו ואינו מקפיד עליו, אינו פוסל (מקואות פ"ט מ"ג; גמ' שם ושם; רמב"ם שם).

בטעם שדבר שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ מן התורה, אפילו אם הוא על רובו, כתב רש"י (שבת נז א ד"ה הא נמי ועירובין וסוכה שם) שהוא כגופו של הטובל, הואיל ואין סופו ליטלו, ובטל לגביו. וביארו אחרונים, שדנים את הדבר החוצץ כאילו היה בשרו ממש, וכשבאים המים על גבי הדבר החוצץ, יש כאן ביאת מים על גופו (שו"ת זכרון יוסף יו"ד סי' י, הובא בסדרי טהרה קצח ס"ק כג; חזון איש יו"ד סי' צד ס"ק א). והבגדי ישע (סי' כג אות ב) פירש, שכיון שהדבר החוצץ בטל לגופו, דנים את המים שעל גביו כאילו הם על הגוף ממש.

מיעוטו ומקפיד, שמן התורה אינו חוצץ, הסבירו רבנו יהונתן מלוניל (שבועות סוף פ"ב) והראב"י"ה (כתב יד סי' תתקצא הובא באור זרוע סי' שסב) שהוא משום שרובו ככולו, והרי הוא בכלל "כל בשרו". והחזון איש (יו"ד סי' צה ס"ק ג) כתב, שאף על פי שהדבר החוצץ אינו בטל לגבי הגוף, כיון שהוא מקפיד עליו, כל שהוא על מיעוט הגוף אינו חשוב לחצוץ בין גופו למים; וכיון שכולו בתוך המים, ורובו נוגע בהם, הרי זו טבילה. ודעת הזכרון יוסף (שם) והפני אריה (סי' ז) שהטעם הוא שכל שאין הדבר החוצץ חופה אלא מיעוט הגוף, הרי הוא בטל לגבי הגוף, אף על פי שמקפיד עליו. ולפי זה כתבו הגולות עליות (מקואות פ"ח מ"ה) והצמח צדק (ליובאוויטש יו"ד סי' קס) שבאופן שאין הדבר החוצץ מתבטל לגבי הגוף, כגון שאדם אחר אחזו בידו בשעת הטבילה, לא עלתה לו טבילה מן התורה, אף על פי שאין החציצה אלא במיעוט הגוף, ואינו מקפיד עליה, שהרי זה כאילו ידו חוץ למים.

ההקפדה. דבר חוצץ שרצונו להסירו, אלא שאינו יכול מפני שמשמש לרפואה, או מפני הסכנה, או משום שמצטער בהסרתו - דנו בו הפוסקים אם נחשב מקפיד או לא:

(א) בדבר שמשמש לרפואה כתבו הבית אדם (בית הנשים אות יב) והלחם ושמלה (ס"ק ס) שכיון שרצונו להסירו אלא שאינו יכול, הרי זה נחשב מקפיד וחוצץ. ולפיכך, אשה שיש לה נקב בשיניה, וסתמו בשעוה או בעופרת כדי שלא יכנס אויר בשן, ואין הסתימה משמשת לנוי - חוצצת. אבל רבים מהאחרונים חולקים וסוברים שאינו קרוי מקפיד עליה, ואינה חוצצת (פחד יצחק ע"י אשה; שו"ת צמח צדק שם; שואל ומשיב מהדורא קמא ח"ג סי' כז, ועוד, ועי' אגרות משה יו"ד סי' צז בענין סתימה זמנית).

(ב) דבר החוצץ שאי אפשר להסירו מפני הסכנה, כתב האור זרוע (סי' שסב אות יא) שאינו פוסל את הטבילה, שהרי אין אדם מקפיד להסירו (לבוש קצח ו; שו"ת פנים מאירות ח"ב סי' קמו, ועוד). ואף על פי ששאר בני אדם מקפידים עליו, כיון שכל מי שיש בו חשש סכנה זו אינו מקפיד עליו, הרי זה חשוב אינו מקפיד (סדרי טהרה ס"ק יט). ועל פי זה הסביר הראב"י"ה (מובא באו"י סי' שסב אות יא) את דעת רבי (בתוספתא פ"ח) שחץ של מתכת התחוב בבשרו אינו חוצץ, לפי שסכנה להוציאו.

(ג) דבר חוצץ שהאדם מצטער בנטילתו, כתבו ספר התרומה (סי' קג בשם ר"י בתשובה), הסמ"ג (לאו קיא) והמרדכי (שבועות סי' תשמח) שאינו פוסל את הטבילה. כגון גלד שעל גבי המכה (מקואות פ"ט מ"ד) שאף על פי שמקפיד עליו, כיון שמחמת הכאב אין דעתו ליטלו עכשיו, הרי זה נחשב אינו מקפיד. וביאר הסדרי טהרה (סוף ס"ק כו) שאינו דומה לחץ התחוב בבשרו, שכל שאין סכנה להוציאו חוצץ, אף על פי שמצטער בהוצאתו ואין דעתו להוציאו, לפי שהחץ אינו מגופו; אבל גלד שהוא מגופו אינו חוצץ, כל שמצטער בנטילתו. אולם כתב הסדרי טהרה (ס"ק כג) שמדברי הר"ש מקוצי והמהרי"ק (הובאו בטי"ז ס"ק יד) נראה שגלד שחוץ למכה שחוצץ (מקואות שם מ"ב), הרי זה אף כשמצטער בנטילתו. ומכל מקום מנהג הנשים להסיר מעל בשרן כל גרב וכל שחין, וכיוצא, אף על פי שמן הדין אינם חוצצים.

הרב יוני לביא, מנהל מוקד "חברים מקשיבים" לנוער (טל': 1599-5000-54 בכל ערב, ובאתר: makshivim.org.il)

ופעיל ב'לב אבות' - קו יעוץ להורי מתבגרים (טל': 02-9973232 ובאינטרנט levavot.org.il)

ספירת החיים

אם יש מצווה שאראלה התקשרה אליה הרי שזו ספירת העומר. למראית עין היא צנועה ופשוטה, אך היא זוכה לכבוד מלכים שלא מקבלות אף המצוות החשובות ביותר. מתי בפעם האחרונה ראיתם קהל שלם של יהודים עומד על רגליו ומפזם בחגיגות "הנני מוכן ומזומן... לקיים מצוות עשה...!"? לא סוכה, לא מצה ואפילו לא תקיעת שופר בראש השנה מקבלות את הפריבילגיה שזכתה לה ספירת העומר. העולם המודרני אף הוא לא טומן ידו בצלחת, ובעוד שלא שמענו על אפליקציות מיוחדות לתזכור הנחת תפילין, ביעור חמץ ואפילו קביעת עיתים לתורה, רבים מקבלים מידי ערב תזכורת מהבהבת לסלולארי: "היום חמישה ועשרים יום שהם שלושה שבועות וארבעה ימים לעומר".

התמיהה מתחדדת לאור העובדה שהמצווה הזו נראית, לא נעים לומר, די... מיותרת. אנשי עסקים סופרים כסף כשנסגרת עיסקה כדי לוודא שלא רימו אותם ופחתו מהסכום המובטח. גננת שחוזרת עם הילדים מטיול מקפידה למנות אותם כדי להיות בטוחה שכל מי שיצא אכן חזר. אבל מה התועלת בלספור ימים?! הם נמצאים שם בכל מקרה. בין אם תספור אותם ובין אם תזרום ותדלג בטבעיות מאחד לשני, אתה יכול להיות בטוח שאף אחד לא יעלם פתאום...

לחיות נכון

העובדה שהדבר הראשון שהיינו צריכים לעשות ביום שאחרי המפץ הגדול בו נולדנו כעם ויצאנו ממצרים הוא 'להתחיל לספור ימים', מלמדת שמדובר כאן בהרבה יותר מאשר עניין טכני. זוהי ספירה מהותית שמעניקה בידינו כלי עבודה עוצמתי ויעיל לצעידה מדויקת בשבילי החיים. את כללי היסוד שלו יוכל לספר לכם כל ילד בגן: בכל ערב מברכים וסופרים את היום החדש. מי ששכח הלילה ישלים למחרת. מי שהפסיד לגמרי יום שלם, ימשיך הלאה בלי ברכה.

במבט עמוק יותר ההלכות הללו מקפלות בתוכן הדרכה מהותית לדרך בה אדם צריך לחיות את חייו.

ראשית, בתודעה שהזמן ספור. לכל רגע בחיים יש ערך ומשמעות והוא ניתן ביד האדם לצורך הגשמת תכלית חייו. מי שמשחית את זמנו לריק ומנחם את עצמו באומרו - 'לא נורא, מחר יהיה יום חדש' - הריהו דומה למי שנשבר חלון בביתו והוא נוטל חלון מחדר אחר ומשבץ במקום השבור כדי למלא את החלל... לכל יום ספירה משל עצמו ותפקיד ייחודי! יום שהלך אינו חוזר עוד. ההלכה קובעת שמי שהחמיץ יום שלם בספירה ולא מיהר להשלימו מכאן ואילך אומנם ימשיך, אך בלי ברכה. כאילו לומר - אל היעד הסופי עוד נגיע בע"ה, אך כל יום הוא חוליה חשובה בשרשרת וקשה להתגבר על חסרונו.

שנית, בכל יום אנו אווזים במספר גבוה משל היום הקודם, לומר לנו - אסור לדרוך במקום! אדם המביט במראה ומגלה שוב את אותו הטיפוס שניצב שם אתמול, ושלשום ולפני שנה, הרי שהחמיץ את העיקר, והוא חייב לחשב מסלול מחדש...!

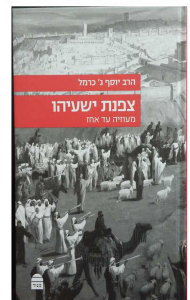
שלישית, לפני הספירה מברכים. ללמדנו דבר חשוב – הימים יחלפו בין אם תרצה ותיתן את דעתך לכך ובין אם לא, אך המודעות והמכוונות חיוניות כדי לחיות את הימים באופן עמוק ומשמעותי יותר.

ודבר אחרון, את הספירה אנו חותמים בתפילה "הרחמן הוא יחזיר לנו את עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו". להזכיר לנו, שגם אם באופן אישי כל אחד עובד את החלקה הפרטית שלו ודואג למשפחתו ולצרכיו, עלינו לזכור כל הזמן את המבט הכללי ואת מטרת-העל של כולנו – גאולת עולם ובניין בית המקדש. איננו מסתפקים רק בלחם ועבודה, ואפילו לא במילוי אינטרסים האישיים וקריירה משגשגת. יהודי מחנך את עצמו לרצות בטוב השלם, לא רק לעצמנו אלא לעולם כולו. לתקן עולם במלכות שד-י'.

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעזיהו עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עזיהו, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ח)

Jerusalem, Israel

ירושלים, ישראל

אייר תשע"ב

מסלול מותר לכהנים בהר הרצל

שאלה

אני אחראית על הסיורים החינוכיים המתבצעים בהר הרצל ומוזאון הרצל. בסיורים משתתפים לרוב בני נוער וחיילים. חלק מהם כהנים, ורבים מהם מסרבים להשתתף בסיור מחשש שמא יכנסו למקומות האסורים בכניסה לכהנים. אודה לכם על תשובתכם והדרכתם בנושא זה.

תשובה

מבוא

מדינה יהודית עצמאית היא חלק בלתי נפרד מעולמו הרוחני השלם של עם ישראל. לצערנו רק במשך זמן קצר יחסית מתוך היסטוריה ארוכת שנים זכה עם ישראל למתנה זו מידי הקב"ה. במאה השנים האחרונות זכה עם ישראל להתגשמותם של חלקים גדולים מחזון הנביאים ולחזות עין בעין בשיבת ציון, היינו כחולמים. לנגד עינינו מתרחש נס "תחיית מתים" לאומי. מי שזכה להניע את התהליך כאיש חזון ומעשה היה בנימין זאב הרצל. לכן חובה לחנך את הדורות הבאים ולהביא להם ממורשתו כדי שיבינו את רוחב חזונו והעומק שבו. המשך קיומה וחיזוקה של מדינת ישראל תלוי גם בהכרת השורשים והמעשים שהביאו בסופו של דבר להתרחשות הנס, בבחינת "זכור ימות עולם, בינו שנות דור ודור, שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך" (דברים לב, ז), ו כדברי יגאל ידין: "מי שאין לו עבר – אין לו גם עתיד". על כן עלינו ללמוד וללמד על האנשים והתהליכים שהביאו להקמת המדינה, ומצווה להשתתף בסיורים בהר הרצל המלמדים על כך. לכן יש לדאוג למסלול סיור בהר שאף כהנים יוכלו להשתתף בו. מכיוון שמדובר בתכנון מסלול לציבור הרחב ולשנים רבות, קבענו את המסלול על פי נקודות ברורות בשטח, כדי שלא יבואו כהנים להיכשל באיסור טומאת מת. אף על פי כן, בעוד כעשר שנים יש לערוך שוב בדיקה בהר כדי לוודא שלא חלו שינויים בשטח המצריכים את עדכון המסלול. על הנהלת הר הרצל לדאוג לכך שכל המדריכים בהר יעברו הדרכה בנושא וילמדו את המסלול המאושר לכהנים. כמו כן יש לחלק לכהנים הבאים לבקר בהר דף הנחיות המפרט את המסלול המותר להם.

עקרונות הלכתיים

ישנם שני עקרונות הלכתיים עליהם מבוסס תכנון המסלול:

- א. על הכהנים לשמור מרחק של ארבע אמות (כ-2.4 מטר¹) מן הקברים².
- ב. אסור לכהן לעמוד מתחת לגג או ענפים שמאהילים על קבר³.

המסלול המותר

כשמגיעים לקבר הרצל (נקודה 4 במפה) אסור לכהנים לעלות על המבנה הפנימי בצורת עיגול המקיף את הקבר. כשמגיעים לחלקת ראשי ההסתדרות העולמית וילדיו של הרצל (נקודות 8-5), על הכהנים להישאר על המדרגות היורדות לרחבה שלפני הקברים ולא להיכנס אל תוך הרחבה, מכיוון שאין סימון ברור של מרחק ארבע אמות מהקברים וכן משום שיש עץ המאהיל גם על חלק מהקברים וגם על חלק מהרחבה.

כשמגיעים לחלקת גדולי האומה אין להיכנס אל הרחבה או הסככה הסמוכה לחלקה, אך אפשר ללכת על הרחבה המוגבהת הסמוכה שמשקיפה על החלקה. בקצה הרחבה בפינה ישנם עצים שעלולים להאהיל על אחד הקברים ועל פינת הרחבה, ולכן על הכהנים להישאר בתחילת הרחבה ולהתרחק מכל רצף העצים שחלקם עלולים להאהיל על אחד הקברים. כשמגיעים לקבר ז'בוטינסקי אין

להיכנס אל הרחבה של הקבר, משום שאין בה סימון ברור של ארבע אמות, וכן אין ללכת אל שטח הדשא המקביל לרחבה שמאחורי הקבר, משום שנמצאים שם קברי בניו של ז'בוטינסקי.
אין ללכת לכיוון האנדרטה לנפגעי פעולות האיבה ואנדרטאות המעפילים משום שיש רצף של עצים מחלקת גדולי האומה ועד לשביל המוביל לעברם.

¹ על פי שיטת הנודע ביהודה והחזון איש (מדות ושיעורי תורה פרק ה עמ' קה).

² שולחן ערוך יו"ד שעא, ה.

³ משנה אהלות (ח, ב), רמב"ם (הלכות טומאת מת יג, ב) ושולחן ערוך (יו"ד שסט, א). עיין גם בשו"ת איתן האזרחי (סיי ה-ז), שו"ת שבט הלוי (חלק ח סי' רנז) ובשו"ת בצל החכמה (חלק ב סי' כד) שם דנו מתי ענפים של אילנות מצטרפים לכדי אוהל המביא את הטומאה. בנדון דידן, מכיוון שמדובר בפסק הלכה לרבים ולזמן רב, וישנו קושי לבדוק את המציאות באופן מתמיד - יש להחמיר שבכל מקום שבו יש רצף של אילנות שקצתם מאהילים על קבר אין לכהנים ללכת תחתיהם.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן

מתפללים לרפואתם השלימה של:

יוסף (יוסי) בן חנה דוד חיים בן רסה Rassa רבקה רינה בת גרונה נתנה	רועי משה אלחנן בן גינה דבֿרה מאירה בת אסתר פריאל דפנה חיה בת שרה	אליעזר יוסף בן חנה ליבא ליליאן בת פורטונה יפה בת רחל יענטע
--	--	--

בתוך שאר חולי עם ישראל

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן.

יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביורור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.
זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

